

Krajina bez lidí

Barbora Heřmanová_Karel Řepa_Lenka Vilhelmová

Galerie D9, Dukelská 9, České Budějovice

6. 5.–30. 5. 2025

Vernisáž: 6. 5. 2025 od 18.00

Kurátorka: Zuzana Duchková

V nejbližších dnech si připomeneme 80. výročí ukončení druhé světové války. Celé období před i po tomto válečném konfliktu bylo poznamenáno mnohými zásadními historickými změnami, mezi které patřil i nucený odchod lidí z určitých území. V některých oblastech tak vznikl prázdný prostor, krajina bez lidí. Bez lidí, kteří měli v dané oblasti své kořeny, svou vlastní historii, a museli svůj původní domov opustit. Do samotné krajiny se jejich odchod vepsal často na duševní a duchovní úrovni, někdy se však krajina sama velmi proměnila či byla násilně změněna až znetvořena.

Všichni tři autoři, kteří se na výstavě prezentují svou grafickou či malířskou tvorbou, se zabývají vztahem člověka a krajiny, jeho sounáležitostí s daným prostorem nebo lidskými zásahy do krajiny, a taktéž je zajímavá téma domova. Barbora Heřmanová se zaměřuje na současné krajinné prvky, které vznikly lidskou činností. Ta krajinu velmi často nenávratně přetvořila, přesto se její nová působivá estetická stránka stala každodenní součástí života daného prostoru.

Karel Řepa si na svých cestách všímá symbolických stop člověka v krajině, kterou si snaží jedinec nebo určitá skupina přivlastnit či si ji alespoň částečně vymezit. Jeden z takových atributů je vlajka, která symbolizuje nějakou organizaci či státní útvar nebo slouží k signalizaci konkrétních jevů. V průběhu válečných konfliktů se pak vlajka může stát prvotním a zásadním ukazatelem toho, co se s danou krajinou stane či stalo a vlajka zůstává na svém místě jako určité memento.

Lenka Vilhelmová se ve své tvorbě opakovaně zaměřuje na jedince, který se stále pohybuje mezi minulostí a přítomností, přičemž minulost je zásadním milníkem pro jeho činy v přítomnosti. Velkou roli hraje paměť, o kterou se opírají i její zde prezentovaná grafická díla, která vychází z poválečných fotografií míst, která se stala svědky hrůzného nelidského konání a jednání člověka s člověkem; prázdná místa a krajina bez lidí, na kterou a na které bychom neměli zapomenout.

Celá expozice tematicky navazuje na knihu Zuzany Duchkové s názvem Zn. Nová existence. Českoslovenští a němečtí protihitlerovští výtvarníci v britském exilu (1933–1945), jejíž křest proběhne v rámci vernisáže. Všichni tři vystavující se podíleli na vizuální podobě knihy. Publikace samotná se zabývá skupinou německých a československých výtvarných umělců (Erich A. Bischof, Kurt Lade, John Heartfield, Ludwig Meidner, Heinz Wornar, Bedřich Feigl a Karel Vogel), kteří se po nástupu Adolfa Hitlera k moci rozhodli či byli nuceni odejít ze své původní vlasti do emigrace ve Velké Británii, ve které prožili druhou světovou válku. V širších souvislostech zohledňující dlouhodobé kulturní, sociální a politické tlaky je nastíněn život těchto výtvarníků a především dopad historické změny na jejich identitu.